

บทความที่น่าสนใจ??..??.....เครื่องแบบสำคัญกว่าความรู้ ?

นำเสนอเมื่อ : 30 พ.ค. 2552

เครื่องแบบสำคัญกว่าความรู้ ? / ตะเกียงเจ้าพายุ
อติภพ ภัทรเดชไพศาล29/5/2552

เครื่องแบบสำคัญกว่าความรู้ ?

การที่สถาบันการศึกษาไทยมักให้ความสำคัญกับเรื่องของการแต่งกายมากเป็นพิเศษก็เพราะว่ามันเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการควบคุมบังคับอย่างเป็นรูปธรรมที่สุดนั่นเอง

เคยมีการถกเถียงประเด็นเรื่องเหล่านี้บ่อยครั้ง แต่ก็ไม่มีผลอะไร ที่จริงแล้วสังคมไทย

(ที่ถูกครอบงำอยู่ภายใต้ระบอบอำมาตยาธิปไตยมานานเสียจนเคยชิน) ดูเหมือนจะชอบถูกปกครองในลักษณะนี้ด้วยซ้ำ

แม้กระทั่งการจัดการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ก็ยังมีลักษณะของการปกครอง-ครอบงำจากอำนาจเบื้องบนให้เห็น

ดังหนังสือ “**ชาตินิยมในแบบเรียนไทย**” ของอาจารย์สุนทร ชูดิทรานนท์ และคณะ ที่หยิบเอา “**ความรู้**”

ที่ชนชั้นปกครองสอนเด็กๆ ให้เหยียดหยามประเทศเพื่อนบ้าน ที่ปรากฏอยู่ในแบบเรียนจำนวนมากตีแผ่โดยละเอียด

ชาตินิยมในแบบเรียนไทยเป็นที่มาของการดูถูกลาว กัมพูชา และประเทศเพื่อนบ้านทั้งหลายโดยรอบ

ทะเลาะกับเขาไปหมด ภูมิใจภูมิใจในความเป็นไทยที่ไม่เคยเป็นเมืองขึ้น

แต่วิถีชีวิตที่แท้จริงกลับถูกครอบงำจากชาติตะวันตกโดยสิ้นเชิง

ชาตินิยมปลุกฝังความแค้น ส่งผลให้เกิดคนอย่างสองวีรชนจากสงขลาที่เป็นข่าวเร็วๆ นี้ ว่าจงใจเลือกปล้น-

ขมขืนชาวพม่า แลวมารวมกับตำรวจมาเป็นเพราะแค้นที่พม่าเคยมาเผาอยุธยา

ความแค้นจากการปกครองแบบอำมาตยาธิปไตย และระบอบอุปถัมภ์

ทำให้ครูบาอาจารย์เองก็ใช้ชีวิตที่ถูกปกครองมาตลอดเวลาอย่างเชื่องๆ หลับตาพรวดสอนไปวันๆ

แล้วด้วยความแค้นหรืออย่างไรก็ไม่ปรากฏ ก็เลยต้องมาลงเอากับนักเรียนนักศึกษา

ทำให้ครูอาจารย์ประเภทนี้เหลืออำนาจ วันๆ ก็เฝ้าจับผิดเรื่องแบบนักศึกษา ถูกเถียงกันแต่เรื่องนักศึกษาห่างแกงยีนส์

จับนักเรียนมากรอนผม ยึดเครื่องประดับ ที่ล้วนแล้วแต่เป็นเครื่องงองแงปัญญาอ่อน

และไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับการศึกษาที่แท้จริงเลย

ก็การศึกษาที่แท้จริงนั้นจะเกิดขึ้นภายใต้การควบคุมบังคับได้อย่างไร? การศึกษาที่แท้จริงนั้นคือการตั้งคำถามไม่ใช่หรือ?

การศึกษาคือการตรวจสอบสภาพสังคมที่ตนเองมีชีวิตอยู่ คือการเรียนรู้ทำความเข้าใจในสวนของจิตใจ

ซึ่งสุดท้ายย่อมต้องนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมด้วย คือนำไปสู่การประท้วงและเรียกร้องในสิ่งที่ถูกต้อง

ไม่ใช่ยอมก้มหัวรับความอยู่ดีธรรมอย่างสมบูรณ์ราบคาบ

แล้วมกราบคุณเขาเขาไปนั่งพับเพียบอยู่ใต้ผ้าตีนครุอย่างที่เป็นๆ กันอยู่ทุกวันนี้

ตามรากศัพท์แล้ว คำว่า **Art** ไม่ได้หมายถึงศิลปะในความหมายแบบที่เราเข้าใจกันทุกวันนี้ แต่คำๆ

นี้มาจากศัพท์เดิมในภาษาอินโด-ยูโรเปียน ว่า /ar-/ มีความหมายว่า to fit together คือการต่อ การติดต่อก การแต่ง

การจัดเรียงให้เข้ากัน คือหมายถึงงานช่างพื้นฐานเช่นตอแบน ตอเรือ ทำอาหาร

ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไปคำว่า Art ก็ครอบคลุมถึงวิชาต่างๆ มากมายขึ้น ดังวิชา **Liberal Arts** หรือ**ศิลปศาสตร์**

หมายถึงกลุ่มวิชาหลากหลาย ซึ่งเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ศาสตร์ต่างๆ

เหล่านี้ครอบคลุมไปถึงเรื่องของรัฐศาสตร์ อักษรศาสตร์ ภูมิศาสตร์ โหราศาสตร์ นาฏยศาสตร์

ตรียางคศาสตร์เหล่านี้เป็นต้น

จึงเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ไม่ใช่การรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงอย่างเดียว

แต่ความรู้ต้องเป็นไปอย่างกว้างขวางด้วย ที่จริงแล้ว

การมองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างศาสตร์ต่างๆ นั้นแหละคือศิลปะแห่งการดำรงชีวิตที่แท้จริง

การศึกษาทางตะวันตกที่แยกส่วนจนมองภาพรวมไม่เห็น (อย่างวิชาแพทย์ที่แยกออกไปเป็นหมอหู หมอตา หมอหัวใจ)

ได้รับการทบทวนแล้ว และเริ่มมีการขยับตัวไปในทิศทางที่จะมุ่งสรรพสิ่งอยู่รวมเป็นองค์รวม งานเขียนสำคัญๆ

ที่ให้แนวคิดแบบนี้คืองานของ**ฟรีดริช ออฟ คอปัว** ที่ชื่อว่า **เตาแห่งฟิสิกส์** (วาดวยศาสนาและวิทยาศาสตร์)

และ**จุดเปลี่ยนแห่งศตวรรษ** (วาดวยสิ่งแวดลอมและศาสตร์ต่างๆ ที่ยึดโยงเข้าด้วยกัน)

สวนสังคมไทยก็ได้ตัวอย่างการกลับสำเนาความคิดนี้มาเหมือนกัน ก็เลยทำเทวาระบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

(Integrated) ซึ่งผลก็คือองกันไปหมดทั้งคนสอนคนเรียน

เพราะระบบวิธีคิดแบบนี้มันเป็นระบบสำหรับสังคมที่ก้าวข้ามไปอีกขั้นแล้วต่างหาก ครูอาจารย์ก็เลยกินไม่ได้นอนไม่หลับ

เรียกได้ว่างุนงงกันแบบบูรณาการ

ก็การที่เราจะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างศาสตร์ต่างๆ กันได้นั้น เราต้องมองเห็นความสัมพันธ์กันจริงๆ

ของทุกคนและสังคมด้วย การเรียนการสอนที่เอาแต่ดูถูกคนจน เหยียดหยามเพื่อนบ้าน

ไม่มีทางจะชี้ให้เห็นภาพของสังคมจริงๆ ไปได้ ทั้งปัญหาการเรียกเงินแป๊ะเจี๊ยะที่แก้มไม่เคยได้

ก็เป็นการสร้างระบบชนชั้นขึ้นมาอยู่ในตัว (คนจะมีความรู้ดีต้องมั่งมีเงินมาก)

ทำให้การศึกษาหนักถูกผูกขาดอยู่กลุ่มบุคคลที่พอจะมีฐานะเท่านั้น ยิ่งกว่านั้นการฝากเด็ก การเรียกเงินใต้โต๊ะเหล่านี้

ก็ยอมสร้างความคิดที่วู่วามเงินคือพระเจ้าให้แก่ตัวเด็กเองนั่นแหละ

แล้วสุดท้ายแนวคิดเช่นนี้ยอมทำให้ผู้คนซาซึนไปกับการโกง การคอร์รัปชัน เพราะเห็นมันเป็นเรื่องธรรมดาไปเสียแล้ว

ยิ่งนโยบายประชานิยมที่เอาเงินมาแจกเด็กๆ ให้ซื้อชุดนักเรียนนั้นก็เห็นๆ อยู่ว่ามันเป็นเรื่องสิ้นหวัง

และการให้เรียนฟรีก็ไม่ใช่ว่าความยุติธรรม เพราะการให้นักเรียนที่รวยอยู่แล้วได้เรียนฟรีเหมือนกับคนที่ยากจน

ยอมไม่ใช้สิ่งที่สมเหตุสมผล มหาวิทยาลัยใหญ่ๆ โด่ง

ที่ชิงบขของรัฐปีละจำนวนมหาศาลในขณะที่มีชนชั้นกลางจำนวนมากเข้าไม่ถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ก็ยังเป็นสิ่งที่ไม่สมเหตุสมผล

ระบบการศึกษาจะเปลี่ยนก็ต่อเมื่อสังคมเปลี่ยนเท่านั้น